Jiří Chum

Voticko: **Mikroregion, který si ví rady**

Dobrovolné svazky obcí představují významnou formu meziobecní spolupráce. Ta se prosazuje i při snaze o systematický rozvoj vnitřně přirozeně uspořádaných spádových mikroregionů. Mezi úspěšná sdružení obcí se řadí také Mikroregion Voticko.

Viktor Liška, předseda Dobrovolného sdružení obcí Mikroregion Voticko

Správní obvod obce s rozšířenou působností Votice tvoří 15 obcí, 146 místních částí a 55 katastrálních území. Statut města mají pouze Votice (4 500 obyvatel), přirozené spádové centrum regionu, Vrchotovy Janovice a Neustupov jsou městysy. Výměra pozemků činí kolem 29 tisíc hektarů, hustota zalidnění oblasti se pohybuje okolo 42 obyvatel na čtvereční kilometr, celkem jich ve správním území žije více než 12 tisíc. Probíhají tudy železniční a silniční koridor spojující Prahu a České Budějovice, území ovlivňuje relativní blízkost hlavního města. Přibližně šedesátikilometrová vzdálenost od Prahy vede do ní denně obyvatele mikroregionu za prací, do školy a za kulturou. Potřeba spolupráce zdejších obcí vyústila už před léty ve vznik dobrovolného sdružení obcí Mikroregion Voticko, který pokrývá celý správní obvod obce s rozšířenou působností. Nedávno (2020) byla na totožném území vytvořena Místní akční skupina Voticko.

Živá voda

Starosta Ratměřic Viktor Liška je předsedou Mikroregionu Voticko od roku 2008, od roku 2013 působí v kanceláři mikroregionu jako manažer a koordinátor. Jakmile začal mikroregion realizovat projekty meziobecní spolupráce v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností a posléze se zapojil do celorepublikového projektu Center společných služeb Svazu měst a obcí, bylo možné kancelář posílit o kompetentní pracovníky a profesionalizovat ji. Soustřeďuje odborníky, jejichž podporu využívají nejen starostové obcí, ale i podnikatelé, spolky, školy nebo uživatelé sociálních služeb.

„Naše organizace je závislá na tom, jak bude fungovat dotační politika kraje a státu a jaká bude investiční aktivita členských obcí," říká Viktor Liška. „Úspěšnost mikroregionu je přímo závislá na aktivitě samospráv členských obcí a na tom, zda a jak souzní s myšlenkou meziobecní spolupráce. To je živá voda všech našich činností."

V rámci kanceláře mikroregionu vznikají odborné studie, strategie a plány v podobě poradenství a dotačního managementu. Zejména se zpracovávají žádosti o dotace i jejich administrování, vedou se společné projekty, koordinují se aktivity cestovního ruchu. Pomáhá se i občanům, třeba s žádostmi o kotlíkové dotace, nebo malým soukromým zemědělcům. Řeší také agendu v souvislosti s GDPR a věnují se výběrovým a zadávacím řízením, veřejným vyhláškám obcí a odbornému poradenství.

„Díky realizovaným projektům si na sebe kancelář dokáže zčásti vydělat, další finance získává v podobě příspěvku členských obcí. Většinu krajských nebo ministerských dotačních příležitostí dokáže Centrum společných služeb mikroregionu zpracovat," podotýká jeho předseda.

Mikroregion se také podílí na regionálním rozvoji součinností s Místními akčními skupinami metody Leader, kancelář úzce spolupracuje s neziskovými organizacemi a školami.

Proměny dříve okrajového území

Výrazné jsou výsledky sociálních služeb. Když byl dokončen projekt města Votice na rekonstrukci kláštera sv. Františka z Assisi ve Voticích, financovaný (2017–2018) prostřednictvím IROP, začalo v části objektu působit komunitní centrum. Mikroregion se na jeho činnosti podílí prostředky ze svého sociálního fondu. Kancelář mikroregionu zpracovala (2018) projektovou žádost na společný projekt „Sociální koordinátor Mikroregionu Voticko“ do výzvy místní akční skupiny Posázaví v rámci Operačního programu zaměstnanost. Tříletý projekt na pomoc lidem v sociální nouzi s náklady kolem dvou milionů korun běží od února 2019.

Přes IROP administrovala (2017–2019) Kancelář Centra společných služeb také územní studii veřejných prostranství a územní studii krajiny. „Do prvního projektu se zapojilo jedenáct z patnácti obcí, celkové náklady činily téměř 5,3 milionu korun, dotace dosáhla výše 4,7 milionu. Druhého projektu využily všechny obce dobrovolného sdružení. Celkové náklady dosáhly 1,8 milionu korun, dotace IROP byla 1,6 milionu a dotace Státního fondu životního prostředí 180 tisíc korun,“ vypočítává Viktor Liška.

> Úspěšnost mikroregionu je přímo závislá na aktivitě samospráv členských obcí a na tom, zda a jak souzní s myšlenkou meziobecní spolupráce. To je živá voda všech našich činností.

Mikroregion dlouhodobě řeší rovněž přeshraniční problémy území svých členských obcí. Jde zejména o dopravní obslužnost a její přenastavení v souvislosti se zaváděním integrované veřejné dopravy Prahy a Středočeského kraje. Po úpravě trasy železničního koridoru je důležitým společným projektem také využití části drážního tělesa na cyklostezku.

Programu Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků Ministerstva zemědělství ČR mikroregion spolupracoval na více než třiceti žádostech o dotaci. Obce na Voticku tak získaly finanční prostředky ve výši kolem 7,4 milionu korun na obnovu hřbitovních zdí, hasičských zbrojnic, křížků, kapliček a zvoniček.

Finanční úspora všech obcí mikroregionu v případě realizace agendy Centrem společných služeb dosáhla téměř 660 tisíc korun ročně. Mimo finančně vyčíslitelné náklady je přínosem setkávání starostů, sdílení zkušeností, společný a jednotný postup celého regionu. Mikroregion Voticko přispěl ke vzniku Asociace dobrovolných svazků obcí Středočeského kraje, nyní iniciuje vznik asociace na celorepublikové úrovni.

Očima předsedy a starosty

Viktor Liška zdůrazňuje význam center společných služeb v dobrovolných sdružení obcí zejména pro malá sídla. Vedle dotačních projektů a podkladů pro výběrová či zadávací řízení potřebují obce pomoc i v běžných agendách, například při přípravě podkladů pro jednání zastupitelstva, zpracování vyhlášek a vnitřních norem. Pro malé obce je významná i podpora při zpracování různých koncepčních dokumentů, strategií a politik. O povinnosti je vytvářet mají představitelé obcí malé povědomí a přitom jsou nuceni je doložit například při předkládání žádostí o dotaci. Pokud se zasílají informace o službách či aktivitách zajišťovaných či organizovaných obcemi, data by měla být volně k dispozici pro srovnávání výkonnosti a zvyšování efektivity. Resorty vnitra a místního rozvoje by měly mít aktivní roli při podpoře činnosti mikroregionů. Podstatná část víceúčelových mikroregionů představuje podle Viktora Lišky takzvané funkční regiony, tedy území přirozeně uspořádaná kolem rozvojového centra, kde se uskutečňuje každodenní život obyvatel. Stát by měl taková území systematicky pověřovat rozvojovými úkoly. Velký potenciál funkčních mikroregionů je v jejich využití při koordinaci veřejných služeb, zejména dopravní obslužnosti, odpadového hospodářství, školství a sítě sociálních zařízení. Postavení strategicky založených funkčních regionů by mělo být legislativně podrobněji upraveno. Představují totiž dlouhodobou dohodu obcí o společné vizi rozvoje území, odráží sdílenou územní identitu, která je důležitá ke hledání kompromisů při slaďování zájmů jednotlivých obcí. Tato devíza, schopnost se domluvit, formulovat stanovisko obcí za mikroregion, stát se partnerem pro stát a kraj by měla být reflektována v legislativě. Funkční mikroregion je partnerem silné trojkové obce a do určité míry může i vyvažovat a ovlivňovat její fungování v území.

„Jako zástupce dobrovolného sdružení obcí jsem členem pracovní skupiny na Ministerstvu vnitra zaměřené na problematiku metropolitní spolupráce, takže mám možnost připomínkovat činnost v této oblasti. Na druhou stranu dobrovolná sdružení obcí a starostové nemají žádnou společnou skupinu nebo platformu, se kterou by komunikovala ministerstva a další úřady. Rádi bychom prohloubili spolupráci s ministerstvy, protože jejich rozhodnutí nás přímo ovlivňují a chtěli bychom se na tom podílet. Nevím, jestli by třeba nestálo za to mít při vnitru i nějakou pracovní skupinu dobrovolných sdružení obcí, která by se úzce zaměřila na jejich roli v systému veřejné správy České republiky,“ uzavírá předseda Mikroregionu Voticko. ■

Mikroregion Voticko

foto: Jana Špačková